

03/06/2019

לכבוד:

רפי שויץ- מדריך מב"ל 2019
 רב סרן אתי חג'ג קטלר- המכללה לבטחון לאומי

הנדון- סיכום סמינר שחיתות שלטונית מב"ל 2019, המרכז לאתיקה בירושלים

שלום רב,

שמחנו מאוד לארח את חניכי המכללה לבטחון לאומי זו השנה ה 13 לסמינר בנושא שחיתות שלטונית. כבכל שנה, החניכים היו מרוצים מאוד מהתכנים ומהארגון הכולל, והסמינר עבר בהצלחה מרובה. מצורפים סיכומי המשובים שמילאו החניכים, סיכום הערותיהם בע"פ בשיחת הסיכום שהתקיימה בפורום מלא, ומסקנות צוות המרכז לאתיקה.

שמחנו מאוד לעמוד לשירותכם
 נתראה בשנה הבאה

**בברכה,
 עינב בראון שיק
 המרכז לאתיקה**

סיכום משוב יום ב' 27.05.19 סמינר שחיתות שלטונית

התקבלו 13 משובים (מתוך 21 משתתפים) כלומר: 61% משיבים

דירוג המשוב לפי סולם של 1 (נמוך ביותר) ועד 5 (גבוה ביותר) הציון המוצג פה הינו ממוצע הציונים שהתקבלו

הערות מילוליות	באיזו מידה מצאת את הפעילות מעניינת?	באיזו מידה המרצה/מנחה/מדריך הפגין בקיאות וידע בתכני הפעילות?	הפעילות
מעולה! מרצה מרתק וקולח מציג איפכא מסתברא מרתקת	4.4	4.9	התפתחות השחיתות השלטונית בישראל - סקירה מושגית והיסטורית - ד"ר דורון נבות
החמצה! דיברה בעיקר על מבנה הפרקליטות חצי מהזמן ההרצאה לא נגעה במטרתה נראה שהמרצה לא הייתה ערה למטרת ההרצאה לא ממוקדת מספיק (שתי הערות)	2.8	4.4	ניגוד עניינים בשירות הציבורי – עו"ד דינה זילבר
מעולה!! לא הציגה אלטרנטיבה	4.1	4.4	חלוקת כספי המדינה- האם שחיתות בחסות הדמוקרטיה? - ח"כ סתיו שפיר
חוזר על מעט מהדברים המוכרים נראה שהמרצה לא היה ער למטרת ההרצאה	3.8	4.9	המאבק בשחיתות – המישור הפלילי והמישורים האחרים עו"ד דן אלדד

שאלות כלליות

4.1	באיזו מידה את/ה מרוצה מאיכות הכיבוד במהלך היום?
3.8	באיזו מידה את/ה מרוצה מאיכות ארוחת הצהריים?
4.6	באיזו מידה את/ה מרוצה מארגון הסמינר?
4.5	באיזו מידה את/ה מרוצה מהשירות שקיבלת מצוות המרכז לאתיקה בירושלים?

הערות כלליות

- סדנה מושקעת ואיכותית, המשכים ארוכים מדי, פוגע בשמירה על מתח הלמידה הנדרש
- בשני משכים שבהם הייתי הסמינר נראה חשוב איכותי וממוקד-יישר כוח
- עד כה מעניין מאוד

סיכום משוב יום ג' 28.05.19 סמינר שחיתות שלטונית

התקבלו 10 משובים (מתוך 17 משתתפים) כלומר: 58% משיבים

דירוג המשוב לפי סולם של 1 (נמוך ביותר) ועד 5 (גבוה ביותר) הציון המוצג פה הינו ממוצע הציונים שהתקבלו

הערות מילוליות	באיזו מידה מצאת את הפעילות מעניינת?	באיזו מידה המרצה/מנחה/מדריך הפגין בקיאות וידע בתכני הפעילות?	הפעילות
	4.3	4.8	פסילה מכהונה ציבורית עו"ד חגי הרוש
	4.6	4.5	הון ושלטון – דר" אלעזר שרגא
	4.0	4.5	מפגש עם השופט אליקים רובינשטיין
מופע מעולה	4.3	4.4	ניתוח תיקי שחיתות בהנחיית צוות הפרקליטות
נדרש לדבר פחות על תפקיד החשב הכללי	4	4.7	שומרי הסף בארגונים ציבוריים עו"ד מיכל עבאדי בויאנג'ו

שאלות כלליות

4.5	באיזו מידה את/ה מרוצה מאיכות הכיבוד במהלך היום?
4.8	באיזו מידה את/ה מרוצה מאיכות ארוחת הצהריים?
4.4	באיזו מידה את/ה מרוצה מארגון הסמינר?
4.9	באיזו מידה את/ה מרוצה מהשירות שקיבלת מצוות המרכז לאתיקה בירושלים?

הערות כלליות

- מצוין
- שוב תודה על יום מרתק
- סמינר מרתק, אך נוצר מצב בו עקב הרצון לשמוע דוברים רבים, בזמן קצר ולא נותר פעמים רבות מספיק זמן לדיון וזה חבל
- ארוך מדי, צריך לסיים קודם
- קושי רב להיות מרוכז עד שעה מאוחרת ממליץ תמיד לסיים ב-16:00 או 16:15

סיכום משוב יום ד' 29.05.19 סמינר שחיתות שלטונית

התקבלו 11 משובים (מתוך 13 משתתפים) כלומר: 84% משיבים

דירוג המשוב לפי סולם של 1 (נמוך ביותר) ועד 5 (גבוה ביותר) הציון המוצג פה הינו ממוצע הציונים שהתקבלו

הערות מילוליות	באיזו מידה מצאת את הפעילות מעניינת?	באיזו מידה המרצה/מנחה/מדריך הפגין בקיאות וידע בתכני הפעילות?	הפעילות
	4.3	4.8	המשטרה ומאבקה בשחיתות ניצב גדי סיסו
אחת ההרצאות הטובות שהיו השנה במב"ל מעולה!!	5.0	5.0	היועמ"ש לממשלה ומלחמתו בשחיתות – דר' אביחי מנדלבליט
	4.2	4.5	דרכי המאבק של התקשורת בשחיתות שלטונית מר' מוטי גילת
זווית קצת שונה פחות מאיימת	3.7	4.3	תפיסה כוללת למאבק בשחיתות השלטונית פרופ' אביעד הכהן

שאלות כלליות

4.4	באיזו מידה את/ה מרוצה מאיכות הכיבוד במהלך היום?
4.5	באיזו מידה את/ה מרוצה מאיכות ארוחת הצהריים?
4.5	באיזו מידה את/ה מרוצה מארגון הסמינר?
4.8	באיזו מידה את/ה מרוצה מהשירות שקיבלת מצוות המרכז לאתיקה בירושלים?

הערות כלליות

- תודה על סמינר מרתק! רצוי להרחיב את התמונה למליאת מב"ל ויש להוסיף סוגיות אתיות
- הייתה סדנה מצוינת
- חושב שצריך לשלב סיור ערכי בירושלים במהלך הסדנה, קשה לשבת 3 ימים ורק לשמוע הרצאות
- סמינר מרתק ומרצים מעולים ומעניינים, היה כדאי להוסיף זמן לדיון ושיח של המשתתפים, כמו כן להגדיל מעט את משך ההפסקות על מנת לאפשר התרעננות וגם עיבוד פנימי של החומר.
- מאוד מרשים, גם בתוכן וגם במרצים. הארה אחת: יותר זמן דיון ושאלות על חשבון זמן פרזנטציה
- מבנה סדנה של הרצאות של שעה וחצי- ללא זמן שיח/ דיון אינו נכון. מודל ממוצה בשלב זה של מב"ל. נכון לשלב סיור+ הרצאות- כנסת / בית משפט וכדומה

סיכום עיקרי דברי המשתתפים בשיחת הסיכום:

- ✓ סדנה מצוינת, מרתקת, מעשירה, מושקעת ואיכותית (חזר מספר פעמים בניסוחים דומים)
- ✓ סדנה רלבנטית מאוד לבכירים. פתחה חשיבה מאוד משמעותית
- ✓ נפגשנו עם מרצים מעולים, בכירי המומחים בתחום ועם הדרג הבכיר ביותר בארגונים המנהלים את המאבק בשחיתות.
- הרמה הגבוהה של המרצים כיבדה את המשתתפים
- ✓ הסדנה צריכה להיות לכל המליאה ולא רק לצוות אחד – חזר מספר פעמים וחוזר בכל מחזור (אחד המשתתפים העלה הרהור בדבר היתרון באינטימיות הנוצרת בצוות קטן).
- ✓ שבחים על המעטפת, הארגון וצוות המרכז לאתיקה (חזר מספר פעמים)
- ✓ יש ערך גדול לקיים סדנה זו מחוץ למב"ל. בחירה מושלמת של המיקום בו התקיימה הסדנה. אכסניה מעולה (חזר מספר פעמים)
- ✓ לתת מקום לגישה אחרת לשחיתות, לתפיסה הניאו ציונית ביחס לשחיתות, ה"קול האחר"; להבין למה יש התקפה על מוסדות אכיפת החוק (חזר מספר פעמים)
- ✓ לאפשר זמן רב יותר לשיח שלהם (חזר מספר פעמים)
- הוצע שכל מרצה יציג את הנושא עד 30-40 דק' ושאר הזמן יוקדש לשיח.
- הוצע שדגשי השיח יהיו על מקרים בתחום האפור/אפור כה שטרם עברו לשחיתות וכן על מה ניתן לעשות גם ברמה היחידתית-ארגונית שלהם וגם ברמה הלאומית.
- הוצע לקצץ את ההרצאות משעה וחצי/שעה ורבע לשעה
- ✓ להרחיב את ההפסקות גם במחיר של דילול ההרצאות
- עלו הצעות להורדת תכנים: המבואות; חגי הרוש (על אף שציינו את הרצאתו כטובה מאוד); סתיו שפיר (ציינו את הרצאתה כטובה אך הדברים עליהם דיברה אינם ממש שחיתות)
- ✓ לשלב את מבקר המדינה
- ✓ שהמרצים יעלו דילמות במסגרת הרצאתם
- ✓ חסרה הרצאה שנוגעת יותר בדברים הרכים ולא המשפטיים הקשורים לתחום (אסא כשר – על אתיקה/פילוסופיה כמצב ההופכי לשחיתות).
- ✓ לחייב לילה אחד להישאר במשכנות, לנהל שיח עד שעה מאוחרת יותר ולקיים ערב גיבוש/סיור בי"ם

הפקת לקחים – מנהל המרכז לאתיקה

- ✓ יינתן מקום למייצגי הגישה הניאו ציונית ביחס לשחיתות ("הקול האחר")
- ✓ ממליץ מאוד שהסדנה תתקיים למליאה. סוגיה זו עולה בכל מחזור על ידי המשתתפים וגם על ידי חלק מהמרצים. היתרון שכל המליאה תחשף לנושא כל כך משמעותי ומרכזי, לסכנות שבשחיתות ולדמויות בכירות גובר על החשש מפני "אובדן" האינטימיות.
- ✓ בעבר ההרצאות היו שעה ורבע והוארכו לשעה וחצי (דורון נבות שעה ושלושת רבעי) בשל הפקות לקחים שעלו בכל מחזור ע"י המשתתפים אשר טענו שמשך קצר של הרצאה לא מאפשר לפתח את הנושא וגם לקיים שיח וביקשו להאריך גם במחיר הורדת תכנים. לטעמי נכון להשאיר בהיקף של שעה וחצי.
- ✓ כל מרצה יציג את הנושא עד 40 דק' ושאר הזמן יוקדש לשאלות, דיון ושיח.
- ✓ על אף שאנו עושים זאת, נדגיש שוב למרצים לשלב בהרצאתם מקרי מבחן/דילמות
- ✓ העיבוד היומי צריך להתמקד בשאלות: מה התובנות שקיבלנו היום? מה אנחנו לוקחים ליחידה/לארגון שלנו? שיח מה ניתן לעשות אצלנו באופן פרואקטיבי (מתודולוגיית "מיפוי כתמי שמן).
- ✓ העבודה בקבוצות לניתוח תיקי שחיתות בהנחיית מנהל המחלקה הכלכלית בפרקליטות וצוותו, הייתה טובה מאוד.
- ✓ בהתאם לאילוצי הזמן, ייבחן שילוב התכנים הבאים: מבקר המדינה, תכנים רכים כגון: אתיקה, חינוך ופסיכולוגיה (מדוע אנשים מגיעים לשחיתות).

בברכה,

דניאל מילוא,

מנהל המרכז לאתיקה